

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата юридичних наук, доцента Лісніченка Дмитра Вікторовича
на дисертацію Ракович максима Миколайовича
«МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ
ТРАНСПОРТНИМ ЗАСОБОМ»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора
філософії за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дослідження. Право власності, закріплене в таких основоположних міжнародних документах, як Загальна декларація прав людини та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, виступає одним із фундаментальних прав людини. У демократичній державі воно набуває статусу пріоритету, адже слугує базисом для економічного розвитку та гарантування свободи й безпеки громадян. Забезпечення права власності стає невід'ємним елементом демократичного державного устрою та відіграє ключову роль у стимуляції економічного зростання та соціального прогресу. Власність, визнана одним із головних прав людини, виступає важливим чинником стабільності та процвітання суспільства.

У контексті стрімкого розвитку науково-технічного прогресу, автомобіль, беззаперечно належний до категорії власності, перетворився на невід'ємний елемент життя людини. Для мешканців індустріалізованих та розвинених країн, він став не просто зручним засобом пересування, а й невід'ємною складовою сучасного побуту, що значною мірою впливає на їхній стиль життя, мобільність та економічну активність.

В свою чергу саме цінність автомобіля є причиною того, що автомобіль з часів його масового використання став предметом протиправних посягань.

Слід зазначити, що постійний технологічний прогрес у виробництві транспортних засобів вимагає як оновлення законодавчих норм, так і вдосконалення методів боротьби з викраденням. Таким чином постійний розвиток технологій які використовуються при виготовленні транспортних засобів потребує як законодавчого вдосконалення правових норм, так і методик

боротьби з таким явищем.

Про актуальність як теми так і роботи в цілому свідчить і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах науково-дослідної теми Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку та реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів в державі» (державний реєстраційний номер 0116U006773), та загально-кафедральної теми кафедри кримінального процесу та криміналістики: «Сучасні тенденції розвитку кримінального процесу та криміналістики» (державний реєстраційний номер 0124U003473). Обраний напрям відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки, затвердженої наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454, та Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 року №12-21.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Наукові положення та висновки, викладені в роботі, вирізняються ґрунтовністю, аргументованістю та переконливістю.

Слід висловити високу оцінку сформованій методологічній програмі, яка ґрунтується на комплексному застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Це забезпечило повноту, логічну стрункість та практичну спрямованість отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає насамперед у тому, що дисертація є комплексним монографічним дослідженням направленим на дослідження теоретичних і практичних розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним заволодінням транспортним засобом.

Дисертаційне дослідження автора робить внесок у розвиток таких галузей науки, як кримінальний процес та криміналістика. Вперше в ньому запропоновано комплексний підхід до вивчення кримінально-правової та криміналістичної характеристик незаконного заволодіння транспортним засобом.

Цей аспект надає дослідженню особливої актуальності та практичної цінності.

Аналіз законодавства та дослідження концептуальних положень, щодо особливостей методики розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом, містять елементи наукової новизни, серед яких найважливішими, на думку рецензента, є наступні:

- розроблено криміналістичну характеристику методики розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом та визначено її елементи, до яких належать предмет злочинного посягання, спосіб учинення злочину, обстановка та слідова картина, особа злочинця, мотив та мета вчинення злочину, досліджено особливості та кореляційні зв'язки між ними;

- визначені особливості первинної інформації щодо незаконного заволодіння транспортними засобами та її вплив на формування слідчих ситуацій;

- удосконалено положення щодо зв'язку місця, часу та обстановки незаконних заволодінь транспортними засобами з особою потерпілого і особою, яка вчинила кримінальне правопорушення, способом незаконного заволодіння та відповідними слідами-джерелами доказів;

- набула подальшого розвитку специфіка призначення та проведення судових експертиз під час розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом, їх завдань та особливостей проведення.

Оцінка змісту дисертації та її оформлення. Дисертація Раковича Максима Миколайовича «Методика розслідування незаконного заволодіння транспортним засобом» є завершеною кваліфікаційно працею, характеризується логічним та чітким змістовим наповненням, відповідно до плану, мети та завдань, які забезпечують комплексність та системність опрацювання проблематики.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 081 «Право».

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у процесі вдосконалення норм Кримінального процесуального кодексу України, та стати

підґрунтям подальших наукових досліджень методика розслідування кримінальних проваджень пов'язаних з незаконним заволодінням транспортних засобів.

Повнота викладу наукових положень в опублікованих працях. Основні положення дисертації викладені у восьми наукових працях, із яких: 4 – статті, в наукових фахових виданнях України в галузі юридичних наук, 4 – тези доповідей, виданих за результатами проведення міжнародних науково-теоретичних і науково-практичних конференцій. Така кількість, обсяг і зміст друкованих праць відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії і надають авторці право публічного захисту дисертації, адже основні положення, висновки і рекомендації пройшли належну апробацію.

Висновки дисертаційного дослідження відповідають поставленим завданням дослідження у межах обраного об'єкта та предмета, містять розроблені автором теоретичні наукові положення, практичні рекомендації.

Дисертація виконана українською мовою. Стиль викладення матеріалу – науковий.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Наукова обґрунтованість положень дослідження та достовірність отриманих результатів засвідчуються ретельною теоретичною та методологічною базою проведеного дослідження, а також критичним аналізом і узагальненням значного масиву праць вітчизняних і зарубіжних науковців.

Автором у ході дослідження використані актуальні статистичні дані, відомості з Єдиного державного реєстру судових рішень, результати опитування 200 слідчих Національної поліції України, а також особистий практичний досвід здобувачки, які вдало застосовані у роботі.

Необхідно відзначити високу майстерність автора у володінні методологією та методикою проведення дослідження. Автор демонструє вміння та коректність у полеміці, аргументуючи власні судження. Завдяки комплексному підходу до застосування дослідницьких методів, вдалося системно вивчити предмет дослідження, виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети.

З глибокою повагою до кропіткої та високоякісної праці дисертанта, з високою оцінкою рівня дослідження, його актуальності та новаторських підходів до вивчення обраної проблематики, хотілося б звернути увагу на окремі недоліки, а також на положення та висновки, які мають дискусійний характер або потребують додаткового обґрунтування під час захисту дисертації.

1. В 1 розділі автор доцільно приділяє увагу кримінально-правовій та криміналістичній характеристиці незаконного заволодіння транспортним засобом. В той же час, було б доцільно проаналізувати міжнародний досвід розслідування кримінальних правопорушень цієї категорії, оскільки транспортний засіб, як предмет посягання, постійно вдосконалюється в сенсі технічного виробу, і міжнародна спільнота напрацьовує методики, які можуть бути корисні в нашому правовому полі.

2. Розділ 2 автор присвятив початковому етапу розслідування кримінальних правопорушень пов'язаних з незаконним заволодінням транспортним засобом. Даний розділ автор не поділив на підрозділи, однак в той же час по тексту самого розділу прослідковується градація на матеріалу на дії які вчиняються до внесення відомостей до ЄРДР та невідкладні дії після такого внесення. На думку рецензента архітектоніка дисертаційного дослідження була б більш довершеною при розподілі матеріалу 2 розділу на зазначені підрозділи.

3. З метою запобігання проявів різного роду як кримінальних так і адміністративних правопорушень в тому числі і незаконного заволодіння транспортними засобами у багатьох містах нашої країни були запуснені проекти «Безпечне місто», яка передбачає централізоване встановлення камер відеоспостереження. Зазначена система дуже часто використовується при розслідування незаконних заволодінь транспортними засобами та встановлення місця знаходження транспортних засобів. В зв'язку з чим робота була б більш повною при характеристиці зазначеного інструменту фіксації та розслідування зазначеної категорії кримінальних правопорушень.

4. Наведені автором висновки до роботи є занадто детальними, та перевантажені описовою інформацією, що призвело до невиправданого збільшення об'єму висновків.

Разом з тим, наведені зауваження та пропозиції у жодному разі не

впливають на загальне позитивне враження від роботи, здебільшого носять дискусійний характер і мають бути предметом для публічної дискусії та обговорення під час захисту.

ВИСНОВОК:

Дисертація Раковича Максима Миколайовича «Методика розслідування незаконних заволодіння транспортним засобом» є самостійною, комплексною, завершеною працею, що містить нові науково обґрунтовані результати проведеного здобувачем дослідження, розв'язує важливе наукове завдання, та свідчить про належний рівень оволодіння Раковичем Максимом Миколайовичем методологією наукової діяльності.

Дисертація повною мірою відповідає Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим Наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017 року (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти та науки України № 759 від 31.05.2019 року) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор – **Ракович Максим Миколайович** – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі права.

РЕЦЕНЗЕНТ:

**Кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Одеського державного
університету внутрішніх справ**

Дмитро ЛІСНІЧЕНКО